

Mintis

LIETUVŲ VISUOMENĖS DIENRASTIS

Debatai dėl politikos keitimo

Londonas. D. Britanijos ligšiolinė užsienio politika nepatenkinta Britanijos spauda šeštadienį padarė įvadą į pirmadienio debatus užsienio politikos klausimais Žemuosiuose Rūmuose maždaug šiomis mintimis: Anglijos vyriausybė būsimam JAV atominiam kare prieš TSRS mūsų kraštą iš anksto yra padariusi JAV vasalų, turėsiančių kovoti JAV generalinio štabo vadovybėje ir Amerikos ginklais.

Siūlymas keisti užsienio politiką, dėl kurios jau vyksta debatai, padarytas iš darbiečių pusės ir pasirašytas 58 darbiečių atstovų. Debatus atidarė vienas iš siūlymą pasirašiusiųjų, būtent, Richardas Crossmanas. Jis savo kalboje prikišo D. Britanijos užsienio politikos nesavaranikiškumą. Pasaulio ideologinėje kovoje tarp Amerikos laisvojo kapitalizmo ir Rusijos komunizmo. Didžioji Britanija nuėjo su JAV, kaip ir daugelis kitų mažų valstybių, kurios išvengė sovietų artumos, užuot pasiėmusios didelę valstybę priderančią tarpininko rolę tarp šių politiška ir ūkiška nesuderinamų ideologijų, kurios abi esančios vienodai žalingos tikrajai demokratijai ir socializmui. D. Britanija tarptautinėje konferencijose daug kartų visai teisingai nurodė Rusijai klaidas, bet kodėl gi to nė karto nepadarė JAV atžvilgiu. Baidėdamas jis paskaitė tris klausimus: pirma, ar D. Britanija ir toliau nori likti JAV bloke, užuot savarankišką politiką vedusi? antra, ar su-

vienodinus ginklus Anglija juos pati gaminsis ar importuosis iš JAV? trečia, ar vyksta Anglijos ir Amerikos štabų pasitarimai?

Konservatorių atstovas prikišo darbiečių išsišokėliams didelį netakingumą. Debatai tebeina. Po jų siūlymas keisti užsienio politiką bus statomas balsavimui.

Londonas. Žemieji Rūmai 58 darbiečių įteiktą raštu siūlymą rasti nuolaidesnę TSRS atžvilgiu politiką atmetė 353 balsais prieš 8 balsus 100 susilaikius. Taip pat buvo 320 balsų prieš 53 balsus atmetas siūlymas, nukreipta prieš karinę prievolę.

RESPUBLIKININKŲ PROGRAMA

Vašingtonas. Respublikininkų partijos valdyba paskelbė savo veiklos programą. Svarbiausieji posmai yra: valstybės išlaidų sumažinimas, pajamų mokesčio sumažinimas 20%, kongreso reorganizacija, išleidimas įstatymo, kad prezidentas tegali būti tik vieną kartą perrenkamas, karinių įgaliojimų prezidentui panaikinimas.

Demokratų partija taip pat paskelbė savo veiklos programą. Abi partijos sutinka, kad kariuomenės išlaidų sąmata negali būti mažinama, kad nebūtų pakenkta JAV saugumui.

Naujasis Delhis. Indijos laikinoji vyriausybė ketinanti pakeisti europiečius karininkus indų armijoje indai.

JAV karo laivai lankys Viduržemio jūros uostus

Londonas. JA Valstybių laivyno vadovybė Europoje praneša, kad lapkričio ir gruodžio mėn. Dvyliktojo Laivyno 12 karo laivų aplankys įvairius Turkijos, Libano, Graikijos, Egipto, Kretos ir Saudo Arabijos uostus.

Toliau pranešime sakoma, kad pasiruošimai šiems vizitams yra baigti. Vizitai bus „pratimų pobūdžio“.

Visi 12 karo laivų priklauso Viduržemio jūros laivynui, kuriam vadovauja viceadmirolas Bernhard H. Bieris. (NYHT).

Londonas. JAV įtariamoms prokomunistinė elgsena profesinės CIO sąjungos pasisakė griežtai reaguosiančios ir bet kokį komunistų bandymą daryti joms savo įtaką.

Londonas. Žiniomis iš Maskvos maršalas Konevas paskirtas maršalo Zukovo vieton.

PAZANGA 4 PASITARIMUOSE

Insbrukas. Keturių didžiųjų pasitarimai Vokietijos klausimu, turėję prasidėti lapkričio 20 d., JAV užsienio reikalų ministerių Byrnesui pasiūlius kelioms dienoms atidėti iki bus galutinai susitarta dėl sutarčių, kurios liečia Vokietijos vasalines valstybes.

Naujorko spaudos teigimu Triesto klausimo sprendime padaryta didžiulė pažanga, teikianti vilties jog tuo ir visais kitais iki šiol neišspręstais klausimais busią greitai prieita vieningo nusistatymo.

NESUTARIMAI DEL ĮTARINĖJIMŲ

Atlantė City. Britų karūnos saugotojas ir JT delegatas Sir Hortley Shawcrossas išreiškė nuomonę, jog nesutarimai tarp vakarų demokratijų ir slavų bloko kyla iš Rusijos įtarimo, kad Britanija ir JAV turinčios ekspansinių tikslų. Rusija esanti kaip kareivis, kuris skundžiasi, kad likusi armijos dalis nežygiuojanti kartu su juo. „Veto nėra dabartinių skirtumų tarp mūsų ir slavų bloko priežastis. Veikia ji pati yra tų skirtumų rezultatas“.

Insbrukas. JAV angliakasių streikas jau prasidėjo. Šiuo tarpu yra metę darbą 100.000 angliakasių, bet laukiama dar 300.000 angliakasių prisidėsiant.

Londonas. JT pirmininkas Henrys Spaakas iškilmingai paėmė Afganistano, Islandijos ir Švedijos atstovų parašus JT nariams priėmimo akte.

TRUMPOS ŽINIOS

Naujorkas. Lenkijos delegacijos pirmininkas JT paprašė, kad leistų dalyvauti ir Lenkijos atstovui 4 užsienio reikalų ministerių pasitarimuose tais klausimais, kurie tiesiogiai liečia Lenkiją.

Berlynas. SED paruošia Vokietijos konstitucijos projektą, kuris remiasi Veimaro konstitucija, papildyta nuostatais, kaip garantuoti jos vykdymą.

Atenai. Buvęs Graikijos užsienio reikalų ministeris Sofianopolis pareiškė nuogastavimą, kad vidū kovos gali išsirutuluoti į nesusipratimus su šiaurės kaimynais.

Londonas. Savo kalboje Zem. Rūmuose Churchillis pasakė, kad Anglija Palestinos mandatą pavesianti JT organizacijai, jei nepavyksią išpildyti sionistams duotų pasižadėjimų. Jis išreiškė pasitenkinimą, kad JAV ir Tarybų s-ga pritaria tokiam klausimo išsprendimui.

Lake Successas. Svarstant pasaulio pabėgėlių ir tremtinių problemą, rusų atstovas pareiškė, kad Tarybų s-ga nepritarsianti pabėgėlių aprūpinimui ilgiau, kaip vieniems metams.

Vašingtonas. Prezidentas Trumanas patvirtino tarptautinio baudžiamojo įstatymo projektą ir įsakė perduoti jį JT organizacijos nuožūrai.

Londonas. DPD pranešimu Bochumo angliakasiai slapto balsavimu 67% pasisakė prieš sekmadienio darbą.

Insbrukas. Žiniomis iš Atėnų stambios graikų kariuomenės pajėgos, remiamos tankų ir aviacijos, po daugelyje vietų smarkių kautynių su 4500 sukilėlių privertė sukilėlius trauktis į Jugoslavijos teritoriją.

Londonas. Graikijos vyriausybė Britanijos ir JAV pasiuntiniams Atėnuose įteikė pranešimus apie Albanijos, Jugoslavijos ir Bulgarijos provokuojamus incidentus Graikijos pasienyje. Manoma, jog tuose pranešimuose surinkta įrodomoji medžiaga būsianti pateikta ir JT.

Londonas. Žiniomis iš Hannoverio Anglijos okupacinė valdžia sustabdė cemento fabrikų išmontavimą iki atskiro potvarkio.

Londonas. Prancūzų zonoje per rinkimus į trijų kraštų patariamuosius organus konstitucijoms paruošti iš 200 vietų komunistai tegavo tik 9 vietas. Visuose trijuose kraštuose daugiausia atstovų turi krikščionys demokratai.

Londonas. Suomijoje komunistiniam vidaus reikalų ministeriui pareikalavus sumtas senenai ir atsargą išėjęs buvęs Suomijos generalinio štabo viršininkas gen. Mortininis.

Londonas. Arabų ir žydų geležinkeliečiai atsiskakė eiti savo pareigas iki nebus numinuoti žydų teroristų užminuoti kečiai.

V. Beleckas

Lietuviai Šiaurės Amerikoje bėglio akimi

(Klėionės įspūdžiai skersai Sr. Ameriką)

Susidėjus dėkingomis aplinkybėmis, kad vienas mano brolių radosi, man grįžus į gimtąjį New York, tam pačiame New York, o antras — priešingoje Amerikos pusėje — prie Californijos, teko maloni proga perrėžti skersai Sr. Ameriką ir tuo pačiu pamatyti įdomesnes vietas, o svarbiausia, didžiąsias lietuvių kolonijas. Šia proga noriu trumpai pasidalinti savo klėionės įspūdžiais su jumis, brangūs D. P., kurie kartu apleidom tėvų žemę Lietuvą ir dabar il-gimės dienos, kada galėsime grįžti į numylėtąsias Lietuvos sodybas.

Kur lietuviai emigrantai daugiausia apsigyveno ir kodėl?

Amerikon patekęs lietuvis emigrantas visai negalvoja rinktis apsigyvenimui vietas, o vyksta pas savo gimines ar pažįstamus ir ten jis sustoja sėsliai lyg gimtoje aplinkoje. To viso pasekoje randama Amerikoje ištisi lietuviški kvartalai, lietuviškos krautuvės, svetainės etc. Kita vertus, lietuvių emigrantai atvyksta daugumoje nemokėdami anglų kalbos, nežinodami krašto papročių, amerikoniškojo tempo, todėl mieliai glaudžiasi prie jau kelius ar keliolika metų gyvenusių čia lietuvių, kurie ir mažai ką daugiau žino, kaip nurodyti artimiausią dirbtuvę, kad emigrantas galėtų pelnytis sau duoną.

Visai nenuostabu, kad didžiausios lietuvių kolonijos yra Chicago, New York, Detroit, Boston, Cleveland, kadangi čia lengviausiai raskavo ir dabar randa atvykusieji pramonės srityje darbą.

Tačiau šių grupavimasis ir neieškojimas geresnių vietų, kad ir gal-pakenkė vienam kitam iš materialinės pusės, bet iš kitos pusės atnešė daug naudos mūsų gimtinei kalbai ir lietuviškumui palaikyti. Kitaip visi lietuviai būtų jau ištautėję ir užmiršę lietuvių kalbą; o dabar išgyvenę daug metų, senyvo amžiaus lietuviai, kad ir primiršo kiek lietuviškai, bet neišmoko ir angliskai. Amerika duoda kaip ir viskam, taip ir kalbai laisvę, dėl to visų tautų emigrantai greitai išmoka angliskai ir dar greičiau pamiršta savąją tėvų kalbą. Gal teisingas ir čia liaudies išsireiškimas: „Duok žmogui laisvę ir jis pats pasikars“. Tikrai taip yra. Mus persekiojo ilgus laikus svetimieji, bet jie mūsų tautą tik užgrūdino, o lašvoji Amerika leidžia, bet mes patys nebenorime savo tautos perlų nešioti, kadangi nebedraudžia.

Man skaudu yra pasakyti, kad pravažiuo- visą Ameriką radau tūkstančių gerų lietuvių, kurie yra gimę, augę Lietuvoje, bet aš neradau nė tūkstančio jų vaikų, kuriuos galėčiau pavadinti tikrais lietuviais. Tiesa, kad daug iš jų dar kalba lietuviškai, bet jų pažiūra, galvosena apie Lietuvą yra jau tikrai amerikoniška ir jau jų vaikai tikrai nebežinos, kur randasi Lietuva, kaip ir kiekvienas tikras amerikietis. Jei šių tėvai,

gyvendami geros sąlygose, vis dar sieloja-si Lietuvos reikalais, ilgisi skurdžios bet gimtos lūšnos, žydincios liepos, malonaus berželio, tai jo vaikai tik juokiasi iš to ir klausia, ar ten, Lietuvoje, daug yra vakari-nių pasilinksminimų, klūbų etc.

Tačiau mesusidarykime vaizdą, kad jau Amerikos lietuvių tarpe visi miega ir leis užmigti; tik viena reikia žinoti, kad kas jau miega Amerikoje, tai jau jo nepribu-dinsi; mat, čia viskam laisvė, o lietuviai ją irgi mėgsta.

Mūsų lietuviškumo centrai Sr. Amerikoje

Čia tneka tik trumpai paminėti svarbiau-sias kolonijas ir vieną kitą vardą, kurie gy-vena tik Lietuvai bei kovoja už Jus, likimo nuskriaustuosius.

a) Chicago.

Gal būt nebereikalo Chicago lietuvių skelbiasi save esant didžiausia ir veikliau-sia kolonija Amerikoje. Čia yra dar ir čia gimusio lietuviško jaunimo, čia yra prasi-kišę viršūnėse tikri lietuviai, kurie garbin-gai kovoja už Lietuvos ateitį bei už Jus, likimo nuskriaustuosius. Turėčiau iškelti didelius nuopelnus Lietuvos konsulo Chica-goje p. P. Daudžvardžio, kurio ponia ly-giai, kaip jis pats, gyvena tik dėl lietuvių. Malonu buvo matyti čia gimusį visiems ži-nomą Amerikos lietuvių veikėją adv. A. Olį, kuris ne tik gerai lietuvių kalbą val-

Pabaltijiečiai DP — nesutarimų priežastis

„The Daily Telegraph“ pasirodė Donald Edgar straipsnis „Europiečiai, kurie vis tebėra tremtiniais ir benamiais — prie žmonijos tragiškosios problemos“, kuriame tarp kitko rašoma: Nuo karo pabaigos repatrijuota iš anglų užimtos Vokietijos sri-ties 2 mil. DP. Tai yra dalis didelio emi-gracinio judėjimo, kuris vyko per visas oku-puotas sritis nuo to momento, kai Hitleris-koji Europa subirėjo. Šiuo metu anglų sri-tyje yra tik 354.000 DP, įskaitant į tą skai-čių taip pat 34.000 Austrijoje gyvenančių. Palyginus šį skaičių su tuo, kuris jau repa-trijuotas, pasilikusiųjų skaičius atrodo la-bai nežymus. Tačiau šie likučiai sudaro vi-sos problemos pagrindą. Jų tarpe reikia skirti nuolatinius ir nenuolatinius. Jie yra ir bus nuolatiniu rūpesčiu vyriausybėms. Anglų valdžios organai reikią daug simpa-tijų savo DP, tačiau aišku, kad šių žmonių likimas tapo dar vieno konflikto lauku tarp vakarų ir rytų valstybių. Priede, o gal ir ne be ryšio su tuo, kilo nuomonių skirtumas tarp Anglijos ir JAV dėl teisinės padėties ir paskirties Europos žydų. Esmėje tai yra du klausimai — tikroji DP problema ir Europos žydų reikalas. Visų pirmiausia iš-kyla sunki problema DP, kurie savo valia atsisakė grįžti į savuosius kraštus. Jie su-daro didžiausią grupę iš tų 830.000, kurie vis tebėra Unrros stovyklose, išmėtytuose po visą Europą. Zymioji jų dalis yra iš tų

BRITAI RADARO PAGALBA TIRIA KOSMINIUS SPINDULIUS

Mančesteris. D. Britanijos atomo srities mokslininkas Dr. Blackettas pareiškė, kad vienoje slaptoje laboratorijoje radaro pa-galba daromi kosminių spindulių tyrimai. (Nesenai „Izvestijose“ buvo rašyta apie ru-sų mokslininkų daromus atomo skaldymo bandymus kosminių spindulių pagalba 9.000 metrų aukštyje).

Dr. Blackettas, kuris yra Mančesterio uni-versiteto fizikos fakulteto dekanas, pasikal-bėjimų metu pasakė, kad jam ir vienam jo bendradarbių yra pavykę gauti „vertingų ir įdomių“ rezultatų ir susekti 60—70 km. aukštyje išblaškytų meteorų energiją.

Jo bendradarbis Dr. Benjaminas Lovellis išreiškė viltį, kad pasigaminus pakankamai jautrius aparatus, jiems pavyksią atmosfe-roje susekti labai stipriai veikiančius kos-minius spindulius. (AP).

Londonas. Pereitą sekmadienį D. Britanijos premjeras Attlee per radio ati-darė aukų vaju Rooseveltto paminklui statyti Londone.

do, bet ir tikrą Lietuvos pulsą jaučia. Chica-goje randasi Lietuvių Tarybos nariai, išeina net du dienraščiai: „Draugas“ ir „Naujienos“, žinoma, nereiktų pamiršti ir „Vilties“, bet kadangi jie rašo, ką tėvas Juozapas diktuoja, aš bent neskaitau jo lie-tuvišku.

(bus daugiau)

kraštų, kurie šiuo metu tebėra rusų kon-trolėje arba protektorate. Kovo mėnesį bu-vo Vokietijoje 750.000 DP, gaunančių Unrros pagalbą. Jų tarpe — 470.000 lenkų, o 161.000 — buv. seniau nepriklausomų Balti-jos respublikų gyventojai. Taip kilo dar viena priežastis nesutarimų tarp Rytų ir Vakarų valstybių. Jie (DP) nurodo įvairias priežastis, dėl kurių atsisako repatrijuoti. Vieni jų atsisako repatrijuoti dėl politinių priežasčių. Pagristai, ar nepagristai jie bijo, kad grįžimo atveju turės gyventi tokio tipo visuomenėje, kurios nepakencia, ar kurioje susidarytų jiems pavojus, kad bus persekiojami. Tai žmonės, kurie bijo režimų, esančių jų kraštuose. Juo ilgiau jie atideda savo grįžimą, tuo didesnis, jų nuomone, su-sidaro pavojus, kad bus jie laikomi prie-šais. Neišvengiamai tam tikra dalis kola-boracionistų, kvilingų ir net vokiečių pa-sinaudojo chaotiškoms sąlygoms Europoje ir pasivadino DP. Uždaviny pravesti „valymą“ krenta sąjunginių kariuomenių administracijoms. Juo labiau padėtis stabi-lizuojasi, darbas šioje srityje stabilizuojasi ir einas geriau. Toliau straipsnio autorius nurodo, kad vis dėl to ši problema lengvai nepavyks išspręsti, nes tokiam skaičiui as-menų, negrįžtančių į savo kraštus, įkurdinti kur kitur nėra vietos, nei tam reikalui pi-nigų. Jų įkurdinimo reikalas, reikalaujant kruopštaus planavimo, laiko ir lėšų.

Henr. Zemelis

(15)

Paskutinioji apgaulė

GENEROLAS PASKELBIA BADO
STREIKĄ

Pasirenkame lovas ir apžiūrime savo naują gyvenamąją vietą. Vaizdai nesimpatingi. Sienose plyšiai, ir laisvai vėjas po visą baraką švilpia. Dar gerai, kad mes čia vieni ir turime lovas.

Cia kalinami visi tie, kurie vienaip ar kitaip buvo pasižymėję bolševikinėje veikloje, atseit, ir mes tokie pat. Rodosi, didesnės pajuokos, didesnio pažeminimo negalima buvo ir sugalvoti. Ypač tuo pasiipiktino generolas. Tas asmuo, kuris visuomet buvo didžiausias bolševizmo priešas, šiandien be jokios priežasties patalpinamas į koncentracijos stovyklą.

Protesto vardan paskelbė bado streiką ir pačiam Jeckelnui per stovyklos komendantą, parašė tokį raštą:

1944 m. gegužės mėn. 23 d.

Ponui

SS ir Policijos Vadui Rytų krašte,
— 1944 m. gegužės mėn. 15 d., 15 val., ir 10 min., Tamstos kviečiamas atvykau su buv. mano Štabo viršininku pulk. Urbonu į SS ir Policijos vado štabą Kaune, kur Tamsta be jokio pagrindo metėte man brutalia forma apkaltinimus ir po to, mane su pulk. Urbonu suėmėte.

Iki 20 val. buvome laikomi Štabe po automat. pistoleto vamzdžiu, kaip didžiausi nusikaltėliai ir 20 val. buvome nuvežti į SD. Iki 1944. V. 16 d., 13.30 val., aš negalėjau kalbėtis su niekuo. Tą pačią dieną 14 val. su kitais karininkais autobusu buvau išvežtas į mokomąjį lagerį netoli Rygos, kur išbuvome iki 10 val. šios dienos. Per visą tą laiką iš patalpų nebuvoome išleisti. Šiandien 11.15 val. esame atvežti į koncentracijos stovyklą apie 16 km., į šiaurės rytus nuo Rygos ir patalpinti į baraką.

Toks negirdėto laipsnio pažeminimas ir elgesys su manimi ir mano karininkais yra negirdėtas smurtas.

Aš vardan protesto pranešu, kad nuo 12 val., šios dienos atsisakau priimti maistą ir gulti į lovą. —

(pas) gen. Plechavičius.

Tas raštas tuojau buvo įteiktas stovyklos komendantui.

Pradedame arčiau susipažinti su nauju gyvenimu. Esame tikroje koncentracijos stovykloje, apie kurias anksčiau girdėjome tik iš spaudos ir pasakojimų. Apskritai, taikos metu šis terminas nebuvo populiarus ir plačiai visuomenei nežinomas. Pakako kalėjimų. Dabar gi mūsų išvaduotojai atrado reikalą ir šių įstaigų tinklą praplėsti. Tai vis naujosios Europos kūrimo židiniai. Daug girdėjome apie bolševikines koncentracijos stovyklas, savo akimis matėmė, kas šiose stovyklose darėsi. Dabar vėl teko pamatyti, kas tai yra Gestapo koncentracijos stovykla, bet jau ne kaip žiūrovui, o kaip pilnateisiui gyventojui.

Mūsų barakas gana didelis, kuriame lengvai tilptų 60 lovų. Statytas iš lentų. Pradėjom patys skalbti baltinius. Žadėtų šiurkštinių iš namų taip ir nesulaukiam. Čia įrengta mums prausykla ir išvietė, taip kad sudarytos visos sąlygos barake

Petr. Dypas

3

Emigracija

FELJETONAS

Kadangi Kleinbirbeno apylinkėse stiprinėjant vištas savo vakarų europėjinį, ypač kalbinį išsilavinimą, jis buvo gana aukštai išstūmęs į viršų, ir tarp kitko, žadėjo toliau varyti savo filologines studijas, tai jam, kaip mokslo žmogui, po specialaus butų komisijos posėdžio buvo nuskirta ypatingai gera patalpa.

— Mokslo personalas pas mus gerbiamas. Gaunate kambarį su vandens kranu ir kitais moderniškais įrengimais prie inteligentiškos šeimos. Sėkmės mokslo dirvone! — Palinkėjo butų punkto viršininkas, paspaudamas Gurklai pūslėtąją.

Atvykus į naująją patalpą jau iš pirmo žvilgsnio buvo galima spręsti, kad žmonės čia gyvena turtingai ir jaučiasi lyg namie. Kambario galva, vienmarškinis ir valgydamas silkę, pasitiko Gurklą net koridoriuje ir pats asmeniškai rodė kelią.

— Matote, naujai atvykus nelengva orientuotis pro baldus, — aiškino Gurklai buto galva ir čia pat paguodė, — bet vietos turime iki valiai. Būsité vos penkioliktasis mūsų kambariųjų.

Vietos erdvumu Gurkla tuojau įsitikino, prie pat durų užvirsdamas ant duonkubilo su agurkais, o nuo jo sukūsdamas ranką į kažką skysta.

— Močia, atimk tešlą nuo tako, — užkomandavo buto galva, pastadydamas Gurklą ant kojų ir pridūrė:

— Nesijaudinkite. Karvė ant keturių kojų suklumpa... Toliau eikite vis apsičiupinėdamas. Ten kur nors rasite mano žmoną ir kitus namiškius, — Ir šeiminkas atsiprašęs esą jo laukia visuomeninės pareigos, pranyko tarp dėžių. Gurkla dar girdėjo jo šuktelėjimą saviškiams:

— Alio, ten jūs. Į kambarį įleidau naują gyventoją iš Kleinbirbeno. Dėl atsargos užrakinkite daiktus. Agota, apžiūrėk jo cibulius!...

Likęs vienas, Gurkla pradėjo apsičiupinėti naujojo gyvenimo aplinkybėse ir ieškoti kitų kambario gyventojų. Tai nebuvo lengva. Matomuma temdė bufetai, spintos, palubėje sukabintos bent penketa lovų, ypatingos kombinacijos nariai, įvairiomis kryptimis išvedžioti špagatai su vaikų vystyklais, dėžės, paklodžių bei sijonų pertvaros ir moteriškos kojinės. Maždaug, kaip džunglėse. Vis dėlto, Gurkla ryžosi slinkti į priekį, kairiąją pusę, kur kelias atrodė kiek laisvesnis. Bet ir čia emigrantas greit atsidūrė į kliūtį kažkokio minkšto apvalaus daikto pavaldė. Mėgino pirštais konkrečiau apčiuopti tą daiktą.

— Fui, koks begėdis. Čia tamstai ne ansamblio vakaruškos! Atsitraukite! — Užprotestavo neaiškūs pavaldas skar-

gyventi, visiškai neišinant į lauką. Duryš visą laiką užrakintos. Visi langai išpinti spygliuotomis vielomis. Iš lauko barakas dar kartą apjuostas spygliuotomis vielomis, stovi du sargybiniai su automatais. Sargyba latvių — gestapo uniforma.

(bus daugiau)

džiu moterišku balsu. Gurkla, aišku, atsitraukė. Atsitraukdamas įstatė koją į bulvienės bliūdą ir, pajutęs virš galvos bemosikuojantį samtį, metėsi po artimiausią paklodę. Čia atsidūrė į kažką šurkštaus, lyg šepetys. Apčiupinėjo — gi ūsai. Pasirodo vienas iš ūsotųjų šeimos narių ramiausiai besėdįs po paklodę ir belošiąs su kitu šeimos nariu kortomis. Į ūsų pačiupinėjimą jis reagavo labai šaltai, tepasakydamas:

— Elzbieta, atsitrauk. Dabar ne laikas bučiuotis. Matai, kad aš užsiėmęs.

Išpylęs šviežiai išvirtos košelienos bliūdą ant kažkokios besišukuojančios moters nugaros, Gurkla pagaliau nusprendė savo kelionę paklodžių labirinte nutraukti, ypač, kad jautėsi nuvarges, o svarbiausia — šeimos nariai pradėjo tarp savęs muštis, kaltindami vienas antrą apžlibimu. Māt, jie buvo pamiršę, kad kambarį kuriasi penkioliktasis.

Toliau neįstengdamas paeiti, parito Gurkla prie kojų stovėjusį bulvių maišą ir, ant jo atsigulęs, užmigo.

Po visų vargų ir kelionių emigranto miegas buvo gilus ir gaivinantis. Tiesa, per miegus šiek tiek jautėsi, kaip ant galvos buvo numesta drėgni vystyklai ir kažkokios kelnės. Vėliau maišes su Gurkla buvo pridengtas paltu ir ant jo atsigulė du neramūs žmonės. Kurį laiką virš emigranto darėsi audra, bet ji išlėto nurimo. Tačiau po vidurnakties, iš dėlto, Gurkla pasijuto gulįs ant kietos esančios malkų krūvos. Matyt, etatiniai guolio savininkai naujuoju padėklui buvo nepatenkinti. Šiaip jau naktis praėjo ramiai, jei neskaityti, kad auštant ant Gurklos buvo užmesta tuščia silkių statinė.

Rytą pabudęs naujasis kambario gyventojas atitaisė kairįjį užkulnį, kuris buvo prilenktas prie dešinėsios ausies ir pasidėjęs ant statinės parašė maždaug šitokio turinio laišką savo pusbroliui į anglų zoną: „Mielas Dzdoriau, Girdėlau, kad ruošiesi emigruoti. Kaino pusbroli iš tetos pusės, išpėju susilaikyti, nes gyvenimas emigracijoje labai sunkus. Aš, sakysime, esu pakliuvęs į išgarbintą Grosbirbeno stovyklinę koloniją ir, kaip mokslo žmogus, esu labai gerbiamas ir privilegijuotas, tačiau, to nežūrint, jaučiuosi žiauriai. Visų pirma kraštas labai neveršingas. Didelį trūkumas cibuliu. Dėl jautienos žmonės eina ant peilių. Gyvenamos patalpos, tiesa, moderniškos ir su vandens kranais, bet ant kvadratinio metro išpuola maždaug trys suaugę vyrai ir viena moteris, neskaitant senių ir vaikų. Miegama ant bulvių maišų arba ant malkų. Yra nemaža žalingų gyvūnų, kurie iš nakties nuskanda koją arba kitą naudingą žmogaus organą. Aš pats šiandien atsikėlęs nerandu kairiojo bato. Spėju, kad jį bus sugraužė žiurkės arba tarakonai. Klimatas, mums euroniečiams, čia sunkiai pakeliamas. Mūsų kambario ore, pavyzdžiui, galima pakabinti kirvį arba kitą sunkų daiktą. Norėčiau sprukti iš čia, bet nerandu išėjimo. Visur atsimušu arba į duonkubilį, arba į moterį arba į kažkieno ūs. Gelbėk, mielas Dzdoriau, jei gali...“

Tad tebūnie šis laiškas rimtu išpėjimu visiems, kurie be rimtų organų žinios, galvoja emigruoti į svetimus kraštus.

Įs mūsų gyvenimo

ČIURLIONIŲ VIENGUNGIŲ NAMUOSE

S. m. lapkričio mėn. 3 d. Rošenheime, Viengungių salėje, p. Mikulskio vadovaujamas Čiurlionies vardo ansamblis davė tautinių dainų šokių ir kanklių muzikos vakarą — koncertą. Prieš prasidedant koncertui gerb. pranešėja, anglų ir vokiečių kalbomis, publiką supažindino su Lietuvos geografinė padėtimi, kalba ir kultūra, taip pat ir su kiekvieno dalyko turiniu.

Koncerto žiūrėti atvyko Unrra Direktorius su tarnautojais, miesto komendantas, vok. įstaigų valdininkai ir iš tremtinių: lenkai, ukrainiečiai, estai ir žinoma, lietuviai. Koncertas praėjo ypatingoje nuotaikoje.

Rosenheimas ilgai nepamirš p. Mikulskio, čiurlioniečių ir lietuviškos dainos. Jul. Žvanga.

Pabaltijiečių tautinių šokių vakaras Berlyne

Spalio 26 d. Berlyne, U.S. sektoriuje, įvyko pabaltijiečių tautinių šokių vakaras. Dalyvavo ir lietuvių šokėjų grupė. Vakaru buvo didelis susidomėjimas.

Siuo metu Berlyne, amerikiečių sektoriuje, Unrros globojamoje stovykloje, kurioje yra įvairiausių tautybių atstovų, lietuviai būsią perkelti į Vak. Vokietiją, tačiau, atrodo, kad Berlyne teks žiemoti. Maitinimo sąlygos pakenčiamos. Berlyniečiai lietuviai visada turi būti budrus, nes pasitaiko „nusavinimų“... Gandras.

Susiorganizavę skaučių skiltis

1946. X. 16 įsistovėjo Frankfurto lietuvių studentų skaučių skiltis „Živilė“. Skilties nars sudaro jau Lietuvoje skautų organizacijai priklausiusios skautės. Skautė.

II-ji lietuvių skautų vadovų stovykla

Rugpjūčio mėn. Horneburge įvyko pirmoji lietuvių skautų stovykla, o spalio 1 — 12 d. d. toje pačioje vietoje įvyko II-ji lietuvių skautų brolijos vadovų stovykla, kurioje stovyklavo skautų vadai iš šių stovyklų: Wiesbadeno Scheinfeldo, Liubeko, Weilheimo, Ingolstadto, Schlezvigo — Tolgo, Grosshesepo, Uchtes, Oberlingeno, Hamburgo ir kt. Stovykla buvo pavadinta „Ragainės“ vardu. Vadovavo vyr. skautininkas Dr. V. Čepas. Vienas svarbiausių stovyklos tikslų buvo suteikti draugininkams jų darbui reikiamos medžiagos, kad galėtų sėkmingiau vadovauti draugovėms. Daugiausia buvo krepiamas dėmesys į ideologinį parengimą, supažindinta su skautų istorija, metodologija, stovyklavimu, skautų vienetų veikimu ir kt. Buvo aptarta eilė kitų su skautų veikla susijusių klausimų. Stovyklautojai, atlikę jiems duotas uždavinius, bus laikomi baigę skautų vadovų stovyklą. Be pašnekesių, kuriuos pravedė vyr. skt. Čepas, pskt. St. Vytiėtis, psktn. A. Damašis, psktn. D. Dainutis, psktn. M. Marcinkaitis, sktn. A. Krausas, gen. T. Daukantas, vyr. skilt. J. Račys, sktn. V. Pauza, buvo padarytos trys draugovės suelgos (pavyzdinė ir 2 parodomosios), du naktiniai pratimai ir kt. Stovykla baigta aktu ir tradiciniu laužu. V. P.

Atominės bombos paslaptis žinoma?

Londonas. Associated Press pranešimu „The Daily Express“ laikraštis po stambių raidžių antrašte: Atom Bomb Secret Out“ paskelbė šį pranešimą: JAV turi apie 100, galimas dalykas 96, atominės bombas 7,7 m. ilgio, torpedos pavidalo, pakrautas per 45 kilogramais sprogimą sukeliančių plutonių, sudėtų dviejuose gabaluose.

Straipsnis parašytas laikraščio ginklų eksperto Chapmano Pincherio, kuris prieš savaitę, nei tas oficialiai buvo žinoma, paskelbė, jog D. Britanija nusprendė savo ginklus perdurti pagal JAV pavyzdžius. Straipsnyje nurodytos detalės vadinamos autentiškomis, bet jų šaltinis nenurodytas.

P. Pincheris tvirtina, jog kiekviena bomba sverianti apie 4.400 kg. Didžiausią svorio dalį betgi sudaro bombos kevalas, kuriame yra trys sprogimą perduodą vamzdžiai, sujungti su dviem sprogimą sukeliančios medžiagos gabalais, kurie esą nepavojingi iki staigiai vienas su kitu nesuliečiami.

Pridėtas prie straipsnio piešinys, vaizduojas įvairias atominės bombos dalis, yra panašus į torpedos piešinį su keturiais mažais pelėkais ir dviem parašutais abiejuose galuose. Šitie parašutai, pasak Pincherio, skiriami bombos kritimui sulaukyti, kad tuo būdu suteiktų užtenkamai laiko padegimui pasiekti išsprogdinamąjį mechanizmą ir lėktuvui pasišalinti iš pavojingos ribos. Detonatoriaus aprašymo piešinyje neduota. Tačiau Pincherio tvirtinimu plutonio gabalų išsprogdinimas vyksta vienas po kito per padegamuosius vamzdžius. Jis dar priduria, kad šis įrengimas reikalauja nepaprastai ilgų bombos, apie 7,7 m.

Apie pagamintų bombų skaičių straipsnio autorius sprendžia iš gamybos pajėgumo ribų, kuris negalys būti didesnis, kaip 6 bombos per mėnesį, nes naujų šaltinių iš kurių būtų lengviau gauti nausia sprogstamoji medžiaga, ligi šiol nesurasta. Atominės

SKAUTININKŲ-Ū REGISTRACIJA

Lietuvių Skautų Sąjungos Tarybos Pirmija, pagal savo š. m. VIII. 31 nutarimą, yra paskelbusi visų laipsnių skautininkų ir skautininkių registraciją.

Kiekvienas skautininkas-ė, registruodamasis, turi raštu LSS Tarybos Pirmijai (13 b) Haunstetten-Augsburg, Lith. DP Camp, pranešti savo:

- vardą, pavardę, gimimo datą;
- tikybą, tautybę, pilietybę;
- mokslą, profesiją, dabartinį užsiėmimą;
- įstojimo į skautų organizaciją datą;
- pakėlimo į paskautininkio, skautininko ir vyresniojo skautininko laipsnius, datas;
- kokias pereinamas dabar eina LSS;
- kokiam tuntuil priklausau;
- tikslų savo adresą.

Užsiregistruoti reikia ligi š. m. XI. 30. Ligti to laiko neužsiregistruvę, nebus įtraukiami į LSS skautininkų ir skautininkių sąrašus ir neturės teisės vadintis skautininkų vardais. LSS TP.

bombos ant Nagasakio numetimo metu, t. y. prieš 15 mėnesių, pagamintų bombų sandėlyje buvę tik 8, minus dvi panaudotas Bikinio eksperimente ir plus 90 naujai pagamintų.

Paklaustas apie šio pranešimo teisingumą, Manhattano projektavimų įmonių karo metu gaminusių atominės bombas, viršininkas, generolas majoras Leslies R. Groves, atsakė, kad laikydamasis karo departamento politikos, negalys nei paneigti nei patvirtinti „Daily Express“ patiekto atominės bombos detalinio aprašymo: „Tai yra labai įdomi pasaka“, pridėjo generolas, baigdamas savo atsakymą į Associated Press korespondento paklausimą.

Londonas. JAV vyriausybė dėl gresiančio angliakasių streiko uždraudė išvežti anglį iš JAV. Valstybės kontrolėn perimtos kasyklų šachtose išsklijuoti vyriausybės potvarkiai dirbti toliau. Tačiau profesinės sąjungos teigia, kad tarifinis susitarimas su vyriausybe, kaip sulaužytas iš vyriausybės pusės, nuo š. m. lapkričio 20 d. nustoja galios ir todėl streikas bus sąsietas.

Insbrukas. Prancūzijos socialdemokratų partija atmetė Prancūzijos komunistų siūlymą dalyvauti koalicinės vyriausybės sudaryme su komunistais.

STUTTGARTO RADIJAS DAINUOJA LIETUVISKAI.

Lapkričio 21 d. 19 val. 15 min. per Stuttgarto radiją dainuos Budriūno vadovaujamas choras. Pažymėtina, kad Stuttgarto radijas jau kelintą kartą duoda lietuviškų dainų valandėlę.

Pranešimas „Minties“ skaitytojams

Ryšium su lietuviškų laikraščių amerikiečių zonoje iš Unrros žinios perėjimu Karinės Vyriausybės žinybon dienraščio „Mintis“ spausdinimas keletą dienų neišvengiamai turėjo būti sulaukytas. Licencija yra gauta, „Mintis“ ir toliau lankys skaitytojus, tačiau dėl naujų patvarkymų teisės kas antrą dieną. Nuo lapkričio 25 d. „Mintis“ bus spausdinama didelio formato. „Mintis“ Redakcija ir Administracija.

Mintis

„The Thought“ Lithuanian Newspaper / Licensed by ICD, Office of Military Government for Bavaria / Editor and publisher: J. Vasaitis / Printed by Druckerei — und Verlagsgenossenschaft e. G. m. b. H. Memmingen, Schranneplatz 6 / 2.000 copies. Karo valdžios leista / Redaktorius — leidėjas J. Vasaitis / Laikraštis išėina pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais. Šio numerio kaina 40 pf. Ein. sąskaita: Volksbank Memmingen e. g. m. b. H. Nr. 9149. Redakcijos ir administracijos adresas: „Mintis“ 13b Memmingen, Postfach 110